

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

zo 7. apríla 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Pomoc poskytovaná štátmi – Schéma pomoci na výstavbu malých vodných elektrární – Alpské a horské chaty bez elektrickej siete – Povolenie Európskou komisiou – Uplynutie platnosti“

V spojených veciach C-102/21 a C-103/21,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen (Správny súd, samostatné oddelenie pre provinciu Bolzano, Taliansko) z 9. februára 2021 a doručené Súdnemu dvoru 18. februára 2021, ktoré súvisia s konaniami:

KW (C-102/21),

SG (C-103/21)

proti

Autonome Provinz Bozen,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predseda deviatej komory S. Rodin, sudcovia J.-C. Bonichot (spravodajca) a O. Spineanu-Matei,

generálna advokátka: L. Medina,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- KW, v zastúpení: S. Pittracher a H. Wild, Rechtsanwälte,
- SG, v zastúpení: M. Durnwalder, Rechtsanwalt,
- Európska komisia, v zastúpení: A. Bouchagiar, C. Kovács a C-M. Carrega, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ a článku 20 nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 9), ako aj rozhodnutia Komisie C(2012) 5048 final z 25. júla 2012, týkajúceho sa štátnej pomoci SA.32113 (2010/N) – Taliansko: Schéma pomoci týkajúca sa úspor energie, vykurovacích systémov v obvode a elektrifikácie vzdialených regiónov v Hornej Adiži/Južnom Tyrolsku (Ú. v. EÚ C 1, 2013, s. 7) (ďalej len „rozhodnutie Komisie z 25. júla 2012“).
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi KW (vec C-102/21) a SG (vec C-103/21) na jednej strane a Autonome Provinz Bozen (autonómna provincia Bolzano, Taliansko) na strane druhej vo veci vrátenia pomoci na výstavbu malých vodných elektrární poskytnutej touto provinciou na základe schémy pomoci schválenej rozhodnutím Komisie z 25. júla 2012 (ďalej len „sporná schéma pomoci“).

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie (EÚ) č. 651/2014

- 3 Článok 41 nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 187, 2014, s. 1), nazvaný „Investičná pomoc na podporu energie z obnoviteľných zdrojov energie“, stanovuje:

„1. Investičná pomoc na podporu energie z obnoviteľných zdrojov energie je zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 zmluvy a je oslobodená od notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 zmluvy za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v tomto článku a kapitole I.

...

7. Intenzita pomoci nepresahuje:

- a) 45 % oprávnených nákladov, ak sa oprávnené náklady vypočítajú na základe odseku 6 písm. a) alebo odseku 6 písm. b);
- b) 30 % oprávnených nákladov, ak sa oprávnené náklady vypočítajú na základe odseku 6 písm. c).

8. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 20 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej malým podnikom a o 10 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej stredným podnikom.

...“

Nariadenie 2015/1589

4 Podľa odôvodnenia 28 nariadenia 2015/1589:

„Zneužitie pomoci môže ovplyvniť fungovanie vnútorného trhu podobným spôsobom ako neoprávnená pomoc, preto by malo byť posudzované v súlade s podobnými postupmi. Na rozdiel od neoprávnenej pomoci zneužitá pomoc je pomoc, ktorú predtým Komisia schválila. Preto by sa Komisii nemalo dovoliť uplatniť príkaz na vymoženie pomoci v súvislosti so zneužitím pomoci.“

5 Článok 1 nariadenia č. 2015/1589, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia platia nasledujúce vymedzenia pojmov:

...

b) ‚existujúca pomoc‘ je:

...

ii) schválená pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálna pomoc, ktoré boli schválené Komisiou alebo Radou;

...

c) ‚nová pomoc‘ je každá pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktorá nie je existujúcou pomocou vrátane úprav existujúcej pomoci;

...

f) ‚neoprávnená pomoc‘ je pomoc zavedená v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ;

g) ‚zneužitie pomoci‘ je pomoc použitá príjemcom v rozpore s rozhodnutím prijatým podľa článku 4 ods. 3 alebo článku 7 ods. 3 alebo 4 nariadenia [Rady] (ES) č. 659/1999 [z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [108 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 83, 1999, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339)] alebo článku 4 ods. 3 alebo článku 9 ods. 3 alebo 4 tohto nariadenia;

...“

6 Článok 4 ods. 3 tohto nariadenia, nazvaný „Predbežné preskúmanie notifikácie a rozhodnutia Komisie“, stanovuje:

„Keď Komisia po predbežnom preskúmaní zistí, že nevznikli žiadne pochybnosti o zlučiteľnosti notifikovaného opatrenia s vnútorným trhom, pokým spadá do rámca článku 107 ods. 1 ZFEÚ,

rozhodne, že opatrenie je zlučiteľné s vnútorným trhom (ďalej len ‚rozhodnutie o nevznesení námietok‘). Rozhodnutie určí, ktorá výnimka zo [Zmluvy o fungovaní Európskej únie] sa použila.“

- 7 Článok 13 ods. 2 uvedeného nariadenia s názvom „Príkaz na pozastavenie pomoci alebo na predbežné vymoženie pomoci“ stanovuje:

„Komisia môže, potom ako poskytla dotknutému členskému štátu príležitosť predložiť jeho pripomienky, prijať rozhodnutie, ktoré od členského štátu vyžaduje predbežne vymôcť akúkoľvek neoprávnenú pomoc, až kým Komisia neprijme rozhodnutie o zlučiteľnosti pomoci s vnútorným trhom (ďalej len ‚príkaz na vymoženie pomoci‘), ak sú splnené všetky tieto kritériá:

...“

- 8 Článok 16 ods. 1 toho istého nariadenia, nazvaný „Vymáhanie pomoci“, stanovuje:

„Ak sa prijmú záporné rozhodnutia v prípadoch neoprávnenej pomoci, Komisia rozhodne, že dotknutý členský štát prijme všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu (ďalej len ‚rozhodnutie o vymáhaní‘). Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva Únie.“

- 9 Článok 20 nariadenia 2015/1589 s názvom „Zneužitie pomoci“ stanovuje:

„Bez toho, aby bol dotknutý článok 28, môže Komisia v prípade zneužitia pomoci začať formálne vyšetrovacie konanie podľa článku 4 ods. 4 Články 6 až 9, 11 a 12, článok 13 ods. 1 a články 14 až 17 sa uplatňujú *mutatis mutandis*.

Talianske právo

- 10 Sporná schéma pomoci je založená na Landesgesetz nr. 9, Bestimmungen im Bereich der Energieeinsparung, der erneuerbaren Energiequellen und des Klimaschutzes (zákon provincie č. 9 o ustanoveniach v oblasti úspory energie, obnoviteľných zdrojov energie a ochrany klímy) zo 7. júla 2010, ktorý okrem iného stanovuje poskytnutie dotácií do výšky 80 % investičných nákladov na výstavbu malých vodných elektrární na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie určenej pre vlastnú spotrebu, ktoré bez primeraných technických a finančných nákladov nemožno pripojiť k elektrickej sieti z dôvodu geografickej polohy.

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

- 11 Dňa 17. decembra 2010 Talianska republika oznámilo Komisii spornú schému pomoci podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ. Rozhodnutím z 25. júla 2012 Komisia schválila túto schému.

Vec C-102/21

- 12 KW je vlastníkom alpskej chaty nachádzajúcej sa v horských oblastiach autonómnej provincie Bolzano, ktorá nie je pripojená k verejnej elektrickej sieti z dôvodu svojej geografickej polohy.
- 13 Autonómna provincia Bolzano poskytla KW dekrétom z 29. januára 2018 dotáciu vo výške 144 634 eur zodpovedajúcu 80 % oprávnených nákladov projektu výstavby malej vodnej elektrárne určenej na jej vlastné zásobovanie na základe spornej schémy pomoci.

- 14 Autonómna provincia Bolzano následne informovala KW, že platnosť spornej schémy pomoci skončila 31. decembra 2016, keďže poskytnutie dotácie na jej projekt musí byť v súlade s nariadením č. 651/2014, ktoré obmedzuje povolenú výšku pomoci na 65 % oprávnených nákladov.
- 15 Autonómna provincia Bolzano dekrétom z 27. januára 2020 čiastočne zrušila svoje rozhodnutie o poskytnutí dotácie v prospech KW a znížila jej výšku na 113 257,09 eura podľa nariadenia č. 651/2014.
- 16 Dňa 14. februára 2020 autonómna provincia Bolzano požiadala KW o vrátenie preplatku pomoci zvýšeného o úroky.
- 17 KW podala na Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen (Správny súd, samostatné oddelenie pre provinciu Bolzano, Taliansko) návrh na zrušenie týchto opatrení.
- 18 Tento súd sa domnieva, že spor vo veci samej vyvoláva otázku, či dotácia poskytnutá KW predstavuje „existujúcu“ pomoc v zmysle práva Únie v oblasti štátnej pomoci. S cieľom odpovedať na túto otázku by bolo potrebné určiť, či k dátumu poskytnutia tejto dotácie bolo ešte účinné povolenie spornej schémy pomoci vyplývajúce z rozhodnutia Komisie z 25. júla 2012.
- 19 Vnútroštátny súd sa domnieva, že ak to tak nie je, dotácia poskytnutá KW predstavuje prípad zneužitia pomoci, a teda treba určiť, či sa má článok 20 nariadenia 2015/1589 vykladať v tom zmysle, že prináleží Komisii žiadať o jej vrátenie.
- 20 Dodáva, že treba tiež preskúmať, či dotáciu poskytnutú KW možno považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.
- 21 Za týchto okolností Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen (Správny súd, samostatné oddelenie pre provinciu Bolzano) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
 - „1. Uplynula 31. decembra 2016 platnosť pomoci schválenej rozhodnutím Komisie [z 25. júla 2012] vo výške 80 % na výstavbu malých vodných elektrární na výrobu elektrickej energie pre vlastnú spotrebu z obnoviteľných zdrojov energie, ktorá sa poskytuje salašom a horským chatám v alpskej vysokohorskej oblasti, ktoré bez primeraných technických a finančných nákladov nemožno pripojiť k elektrickej sieti?
 2. V prípade kladnej odpovede na túto otázku:
 - a) Má sa článok 20 nariadenia [2015/1589] vykladať v tom zmysle, že v prípade zneužitia pomoci je pred zásahom štátnych orgánov Komisia povinná vydať rozhodnutie o vymáhaní pomoci?
 - b) Je uvedená pomoc zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) [ZFEÚ], keďže slúži na podporu rozvoja určitých oblastí hospodárstva, alebo môže narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchodovanie medzi členskými štátmi?“

Vec C-103/21

- 22 SG je vlastníkom alpskej chaty nachádzajúcej sa v horských oblastiach autonómnej provincie Bolzano, ktorá nie je pripojená k verejnej elektrickej sieti z dôvodu svojej geografickej polohy.

- 23 Autonómna provincia Bolzano poskytla SG dekrétom z 31. augusta 2018 dotáciu vo výške 115 011 eur zodpovedajúcu 80 % oprávnených nákladov projektu výstavby malej vodnej elektrárne určenej na jej vlastné zásobovanie na základe spornej schémy pomoci.
- 24 Autonómna provincia Bolzano dekrétom z 27. apríla 2020 čiastočne zrušila rozhodnutie o poskytnutí dotácie SG z dôvodu, že platnosť spornej schémy pomoci sa skončila 31. decembra 2016. Provincia prepočítala sumu dotácie, ktorú si SG mohol nárokovať na základe kritérií pre poskytnutie stanovených nariadením č. 651/2014, a to na sumu 92 604 eur, a požiadala SG, aby vrátil preplatok pomoci zvýšený o úroky.
- 25 SG podal na Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen (Správny súd, samostatné oddelenie pre provinciu Bolzano) návrh na zrušenie týchto opatrení.
- 26 Tento súd sa domnieva, že vec vyvoláva rovnaké právne otázky ako vo veci C-102/21.
- 27 Za týchto podmienok Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen (Správny súd, samostatné oddelenie pre provinciu Bolzano) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Uplynula 31. decembra 2016 platnosť pomoci schválenej rozhodnutím Komisie [z 25. júla 2012] vo výške 80 % na výstavbu malých vodných elektrární na výrobu elektrickej energie pre vlastnú spotrebu z obnoviteľných zdrojov energie, ktorá sa poskytuje salašom a horským chatám v alpskej vysokohorskej oblasti, ktoré bez primeraných technických a finančných nákladov nemožno pripojiť k elektrickej sieti?

2. V prípade kladnej odpovede na túto otázku:

- a) Má sa potom okrem toho ešte skúmať, či sa má článok 20 nariadenia Rady [2015/1589] vykladať v tom zmysle, že v prípade zneužitia pomoci je pred zásahom štátnych orgánov Komisia povinná vydať rozhodnutie o vymáhaní pomoci?
- b) Má sa skúmať, či je uvedená pomoc zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) [ZFEÚ], keďže slúži na podporu rozvoja určitých oblastí hospodárstva, alebo môže narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchodovanie medzi členskými štátmi?“

O spojení vecí C-102/21 a C-103/21

- 28 Rozhodnutím predsedu Súdného dvora zo 17. marca 2021 boli veci C-102/21 a C-103/21 spojené na spoločné konanie na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

- 29 Na úvod treba uviesť, že otázky položené vnútroštátnym súdom vychádzajú z predpokladu, že pomoc dotknutá vo veciach samých je štátnou pomocou v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ a že je navyše čiastočne v súlade s nariadením č. 651/2014. Zdá sa tiež, že vychádzajú aj zo zásady, že na túto pomoc nie je potrebné uplatniť pravidlo *de minimis*, čo je potrebné overiť.

O prvej otázke

- 30 Svojou prvou otázkou vo veciach C-102/21 a C-103/21 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či povolenie spornej schémy pomoci vyplývajúce z rozhodnutia Komisie z 25. júla 2012 bolo ešte účinné, keď autonómna provincia Bolzano poskytla dotácie v prospech KW a SG (ďalej len „pomoc dotknutá vo veci samej“).
- 31 Rozhodnutie Komisie z 25. júla 2012 vo svojom bode 2.2 s názvom „Trvanie a rozpočet“ spresňuje, že na základe spornej schémy pomoci bude počas „obdobia 2011 – 2016“ poskytnutá celková suma vo výške 187,25 milióna eur. Okrem toho zhrnutie tohto rozhodnutia uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* zo 4. januára 2013 uvádza, že „trvanie“ uvedeného režimu je stanovené do 31. decembra 2016.
- 32 Z toho vyplýva, že sporná schéma pomoci už od 1. januára 2017 nebola rozhodnutím Komisie z 25. júla 2012 povolená.
- 33 Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, okrem toho vyplýva, že tá istá schéma pomoci nebola predmetom nového schválenia Komisiou po tomto dátume.
- 34 Okrem toho je nesporné, že autonómna provincia Bolzano pomoc, o ktorú ide vo veci samej, poskytla po 31. decembri 2016.
- 35 Na prvú otázku preto treba odpovedať tak, že povolenie spornej schémy pomoci vyplývajúce z rozhodnutia Komisie z 25. júla 2012 už nebolo v čase, keď autonómna provincia Bolzano poskytla pomoc, o ktorú ide vo veci samej, účinné.

O druhej otázke

- 36 Svojou druhou otázkou vo veciach C-102/21 a C-103/21 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 20 nariadenia 2015/1589 vykladať v tom zmysle, že v prípade zneužitia pomoci Komisií prislúcha požiadať členský štát o jej vrátenie.
- 37 Ako uviedla Komisia, treba poznamenať, že individuálna pomoc poskytnutá na základe schémy pomoci po uplynutí platnosti rozhodnutia Komisie povoľujúceho túto schému nepredstavuje „zneužitie pomoci“ v zmysle článku 1 písm. g) nariadenia 2015/1589.
- 38 Článok 1 písm. g) nariadenia 2015/1589 totiž odkazuje na situácie, v ktorých príjemca využije pomoc v rozpore s rozhodnutím prijatým podľa článku 4 ods. 3 alebo článku 9 ods. 3 alebo 4 tohto nariadenia, alebo článku 4 ods. 3 alebo článku 7 ods. 3 a 4 nariadenia č. 659/1999, ktoré sa v uvedenom poradí týkajú rozhodnutí o nevznesení námietok, kladných rozhodnutí a podmienených rozhodnutí Komisie.
- 39 V prejednávanej veci však z odpovede na prvú otázku vyplýva, že rozhodnutie Komisie z 25. júla 2012 už po 31. decembri 2016 nebolo uplatniteľné a že dotknutá schéma pomoci nebola po tomto dátume nanovo schválená.
- 40 Táto okolnosť postačuje na vyvodenie záveru, že štátnu pomoc dotknutú vo veci samej nemožno považovať za zneužitú jej príjemcami.

- 41 Treba dodať, že aj keby sa považovala za preukázanú okolnosť, že sporná schéma pomoci bola predĺžená po 31. decembri 2016, táto okolnosť nie je určujúca, keďže predĺženie existujúcej schémy pomoci predstavuje vznik novej pomoci, ktorá je samostatná vo vzťahu k schéme, ktorá bola predĺžená (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. decembra 2013, Komisia/Rada, C-111/10, EU:C:2013:785, bod 58).
- 42 V dôsledku toho takú pomoc, o akú ide vo veci samej, treba považovať za novú pomoc, ktorá vzhľadom na to, že bola poskytnutá v rozpore s článkom 108 ods. 3 poslednou vetou ZFEÚ, predstavuje „neoprávnenú pomoc“ v zmysle článku 1 písm. f) nariadenia 2015/1589.
- 43 Na účely poskytnutia užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu je preto potrebné preformulovať druhú otázku v tom zmysle, že sa v skutočnosti týka otázky, či sa má článok 108 ods. 3 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že Komisii prislúcha požiadať členský štát o vrátenie neoprávnenej pomoci v zmysle článku 1 písm. f) nariadenia 2015/1589.
- 44 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že zákaz vykonať zámery pomoci upravený v článku 108 ods. 3 poslednej vety ZFEÚ má priamy účinok a že okamžitá uplatniteľnosť zákazu vykonania uvedeného v tomto ustanovení sa rozširuje na každú pomoc, ktorá sa uskutočnila bez oznámenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 88 a citovanú judikatúru).
- 45 Súdny dvor z toho vyvodil, že prináleží vnútroštátnym súdom zabezpečiť, aby boli z porušenia článku 108 ods. 3 poslednej vety ZFEÚ podľa vnútroštátneho práva vyodené všetky dôsledky, pokiaľ ide predovšetkým tak o platnosť vykonávacích aktov, ako aj o vymáhanie finančných podpôr poskytnutých v rozpore s týmto ustanovením, pričom cieľom ich úlohy je tak prijať opatrenia spôsobilé napraviť protiprávnosť poskytnutia pomoci, aby príjemca s pomocou nemohol voľne nakladať v období pred rozhodnutím Komisie (rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 89, a citovaná judikatúra).
- 46 Treba dodať, že keďže všetky ustanovenia práva Únie spĺňajú podmienky potrebné na to, aby mali priamy účinok, sú týmito ustanoveniami viazané všetky orgány členských štátov, teda nielen vnútroštátne súdy, ale tiež všetky správne orgány vrátane decentralizovaných orgánov, pričom tieto orgány sú povinné ich uplatňovať (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. júna 1989, Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, bod 31, a z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 90, ako aj citovanú judikatúru).
- 47 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora totiž platí, že tak správne orgány, ako aj vnútroštátne súdy, ktoré sú v rámci svojej právomoci poverené uplatňovať právne predpisy Únie, majú povinnosť zabezpečiť plný účinok týchto ustanovení (rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 91 a citovaná judikatúra)
- 48 Z toho vyplýva, že ak vnútroštátny orgán zistí, že pomoc bola poskytnutá v rozpore s článkom 108 ods. 3 poslednou vetou ZFEÚ, prináleží mu, aby z vlastnej iniciatívy vymáhal protiprávne poskytnutú pomoc (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 92).
- 49 Treba dodať, že v takom prípade v zásade nič nezakazuje dotknutému členskému štátu domnievať sa, že vrátená musí byť len časť pomoci, ktorá nespĺňa kritériá stanovené nariadením č. 651/2014.

- 50 Okrem toho treba pripomenúť, že v systéme preskúmania štátnej pomoci zriadeného Zmluvou majú vnútroštátne súdy a Komisia navzájom dopĺňajúce sa, ale odlišné úlohy (rozsudok z 2. mája 2019, A-Fonds, C-598/17, EU:C:2019:352, bod 45 a citovaná judikatúra).
- 51 Komisia tak nemôže uložiť vymáhanie pomoci z jediného dôvodu jej protiprávnosti a musí teda prikročiť k úplnému posúdeniu jej zlučiteľnosti s vnútorným trhom, či už zákaz zavedenia bez predchádzajúceho povolenia bol, alebo nebol rešpektovaný (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. februára 1990, Francúzsko/Komisia, C-301/87, EU:C:1990:67, body 17 až 23), pričom však článok 13 ods. 2 nariadenia 2015/1589 jej umožňuje nariadiť predbežne vymôcť neoprávnene vyplatenú pomoc, až kým neprijme rozhodnutie o zlučiteľnosti s vnútorným trhom.
- 52 Z vyššie uvedeného vyplýva, že na druhú otázku treba odpovedať tak, že článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že Komisii neprislúcha požiadať členský štát o vrátenie neoprávnenej pomoci v zmysle článku 1 písm. f) nariadenia 2015/1589.

O tretej otázke

- 53 Svojou treťou otázkou vo veciach C-102/21 a C-103/21 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či je pomoc dotknutá vo veci samej zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ z dôvodu, že umožňuje „uľahčiť rozvoj určitých hospodárskych oblastí“ alebo či „môže narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi“.
- 54 V znení tejto otázky sa však jasne neuvádza, či vnútroštátny súd svojím odkazom na otázku, či predmetná pomoc v sporoch vo veciach samých „môže narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi“ odkazuje na článok 107 ods. 1 ZFEÚ, ktorý stanovuje zásadný zákaz štátnej pomoci, alebo na článok 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ktorý spresňuje, že za zlučiteľnú s vnútorným trhom sa môže považovať pomoc určená na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto pomoc „neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom“.
- 55 V každom prípade spis predložený Súdnemu dvoru v týchto veciach mu neposkytuje skutkové spresnenia potrebné na to, aby mohol vnútroštátnemu súdu poskytnúť užitočné usmernenia k uplatneniu kritérií týkajúcich sa narušenia hospodárskej súťaže a ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi stanovených v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, v konaniach vo veciach samých, keďže samotná okolnosť uvedená v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-102/21, podľa ktorej elektrická energia vyrobená financovanou malou elektrárnou bude použitá len na vlastnú spotrebu subjektu, v žiadnom prípade sama osebe neumožňuje konštatovať, že tieto kritériá sú alebo nie sú splnené.
- 56 Z toho vyplýva, že túto otázku treba považovať za neprípustnú.
- 57 Pokiaľ ide o článok 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, treba pripomenúť, že návrh na začatie prejudiciálneho konania nesmie smerovať k formulácii poradných stanovísk o všeobecných alebo hypotetických otázkach, ale musí byť odôvodnený potrebou spojenou s účinným vyriešením sporu týkajúceho sa práva Únie (rozsudok z 3. októbra 2019, A a i., C-70/18, EU:C:2019:823, bod 73 ako aj citovaná judikatúra).

- 58 Podľa ustálenej judikatúry vnútroštátne súdey nie sú príslušné rozhodovať o zlučiteľnosti štátnej pomoci s vnútorným trhom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. októbra 2016, DEI a Komisia/Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, bod 96, ako aj citovanú judikatúru).
- 59 Kým totiž posudzovanie zlučiteľnosti opatrení pomoci s vnútorným trhom patrí do výlučnej právomoci Komisie a podlieha pritom preskúmaniu súdmi Únie, vnútroštátne súdey zabezpečujú ochranu práv jednotlivca v prípade porušenia povinnosti vopred oznamovať štátnu pomoc Komisii stanovenej v článku 108 ods. 3 poslednej vete ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. mája 2019, A-Fonds, C-598/17, EU:C:2019:352, bod 46 a citovanú judikatúru).
- 60 Z toho vyplýva, že otázka, či pomoc dotknutá vo veciach samých je zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, sa nezdá byť potrebná na rozhodnutie v sporoch vo veci samej, a preto ju treba považovať za neprípustnú.

O trovách

- 61 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

- 1. Povolenie schémy pomoci na výstavbu malých vodných elektrární vyplývajúce z rozhodnutia Komisie C(2012) 5048 final z 25. júla 2012, týkajúceho sa štátnej pomoci SA.32113 (2010/N) – Taliansko: Schéma pomoci týkajúca sa úspor energie, vykurovacích systémov v obvode a elektrifikácie vzdialených regiónov v Hornej Adiži/Južnom Tyrolsku, v čase, keď Autonome Provinz Bozen (autonómna provincia Bolzano, Taliansko) poskytla dotácie v prospech KW a SG, už nebolo účinné.**
- 2. Článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že Európskej komisii neprislúcha požiadať členský štát o vrátenie neoprávnenej pomoci v zmysle článku 1 písm. f) nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.**

Podpisy